

Predikan 18:e sönd. efter Trefaldighet

2016-09-25 i Stockholm, kyrkoherde Sten Rydh

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: En dyr klenod, en klar och ren, oss unnats här att äga. Den pärlor, guld och ädelsten på långt när ej uppväga. En skatt, den yppersta på jord, få vi vår egen kalla. Den skatten är Guds helga ord, som hör till oss alla (Sv. Ps. 172:1). Herre, kom till oss med ditt heliga Ord och ditt evangelium, som är dyrbarare än allt annat på jorden. Låt oss genom den skatten finna ro för våra själar och ge oss där din helige Andes upplysning så att vi tror allt vad ordet säger och så blir evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext (2 årg. Matt. 13:44-46). Vägen till Guds rike (Skatten och pärlan).

Himmelriket är som en skatt som ligger gömd i en åker. En man finner den och gömmer den igen, och i sin glädje går han och säljer allt han äger och köper den åkern. Himmelriket är också som en köpman som sökte efter fina pärlor. När han fann en mycket dyrbar pärla gick han och sålde allt han ägde och köpte den.

Dagens texter har rubriken "Vägen till Guds rike" och vi sammanfattar predikan i tre delar:

1. Kyrkan är osynlig.
2. Kyrkans kännetecken är Ordet och Sakramenten.
3. Kyrkan kommer till oss genom tron.

1. Kyrkan är osynlig.

Himmelriket är som en skatt som ligger gömd i en åker. (v. 44).

Denna liknelse kan tolkas på flera sätt. Vi utgår från tolkningen att skatten är *himmelriket*. Himmelriket är det namn aposteln Matteus använder på Guds rike. Det är det rike där Kristus själv är kung och där alla tror och litat på honom och på hans ord. Bibeln betecknar också detta rike med ordet kyrka, församling (grek. ekklesia). Motsatsen till kyrkan är "världen" (grek. kosmos). Världen består av alla de människor som inte tror på Kristus. Aposteln Johannes skriver:

Han var i världen och världen hade blivit till genom honom, men världen kände honom inte. Han kom till det som var hans eget, och hans egna tog inte emot honom (Joh. 1:10f).

Fastän Kristus har skapat hela universum, hela kosmos, så ville världen inte veta av honom, fastän han blev människa för vår skull och kom till sin egen skapelse. Men några få tog emot honom och trodde på hans namn. Aposteln fortsätter:

Men åt alla som tog emot honom gav han rätten att bli Guds barn, åt dem som tror på hans namn. De är inte födda av blod eller av köttets vilja eller av någon mans vilja, utan av Gud (Joh. 1:12).

Dessa troende människor utgör Guds kyrka, Guds ekklesia. De är födda på nytt genom dopet och den helige Ande. Det är Gud själv som har fött dem till nytt andligt liv genom evangelium. Men vi får inte förväxla denna Guds osynliga kyrka med alla möjliga kyrkobyggnader och yttre organisationer som kallar sig för kyrkor eller andliga rörelser.

Kyrkan är inte en jordisk organisation som är synlig på samma sätt som t.ex. Sveriges eller Danmarks riken. Nej, Jesus säger i vår text om himmelriket, Guds rike, kyrkan:

Himmelriket är som en skatt som ligger gömd i en åker. (v. 44).

Kyrkan ligger gömd, fördold. Jesus säger:

"Jag prisar dig Far, himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för små barn (eller: de enfaldiga, de enkla Matt. 11:25).

Därför är kyrkan en trosartikel:

Vi tror på en helig, allmänlig kyrka, de heligas samfund (Apostoliska trosbekännelsen).

Varför är då kyrkan osynlig och måste tros? Svar: Därför att Jesus lär oss det i sitt ord, och därför att **evangelium** är ett budskap som är helt okänt för allt mänskligt förnuft. Kyrkan är där Kristus är och där evangeliet, det glada budskapet om frälsningen ljuder rent och klart. Jesus säger:

Guds rike kommer inte så att man kan se det med ögonen. Ingen ska kunna säga: Se, här är det, eller: Där är det. Nej, Guds rike är invärtes i er." (Luk. 17:20f)

Så översätter Luther med rätta ("Das Reich Gottes ist inwendig in euch"). Tyvärr har många översättningar bl. a. folkbibeln översättningen "mitt ibland er", medan t.ex. Per Jonsson och NT -81 här har "inom er". Båda översättningarna är visserligen grammatiskt korrekta, men av sammanhanget förstår man att motsatsen är synligt-osynligt. Guds rike kan inte ses med ögonen eftersom det är något inom oss. Översättningen "mitt ibland er" blir då meningslös. Men den översättningen tilltalar bättre vår jordiska önskan att göra Guds rike synligt. Men Kristi kyrka är osynlig.

Så säger ju också Jesus i vår text:

Himmelriket är som en skatt som ligger gömd i en åker. (v. 44).

Den ligger verkligen gömd. Ingen kan se den. Människorna går på jorden fram och tillbaka över platsen där skatten ligger, men ingen ser den. Den är osynlig för våra jordiska ögon.

Men vi säger då för det andra:

2. Kyrkans kännetecken är Ordet och Sakramenten.

Kyrkan är visserligen osynlig, men den har tydliga kännetecken. Kyrkan är inte som en platonsk stat, säger vår bekännelse. (jämför Platons idévärld, som finns utanför denna världen)

"Vi säger att denna kyrka verkligen existerar såsom alla sant troende och rättfärdiga, som finns spridda över hela jordens yta. Och såsom kännetecken tillägger vi: den rena evangeliska läran och sakramenten" (SKB, s. 178).

Gud har inte gett oss en osynlig skatt som vi aldrig skall kunna hitta. Han har gett oss en tydlig skattkarta, som exakt pekar ut var skatten finns. Den skattkartan är Bibeln, Guds eget ord och de i Bibeln innefattade sakramenten. För vårt mänskliga förnuft och med våra egna ansträngningar är det totalt omöjligt att hitta skatten. Även om de första människorna, Adam och Eva, från början visste var skatten fanns blev de sedan helt förblindade genom syndafallet. Synden tog bort alla människans möjligheter att hitta skatten. Så är Guds rike genom synden förlorat för alla människor. Det är verkligen "Paradise lost", som Milton skrev i sin berömda dikt (1667). Gud satte sina änglar att bevaka vägen till paradiset och livets träd, sedan han hade drivit ut människorna från lustgården. Så är vi människor av naturen eländiga, fattiga, utblottade på allt andligt gott.

Vi kan genom den naturliga lagen ana att det finns en skatt någonstans och genom mängder av religioner försöker människan själv finna den skatten. Men förgäves! Skatten är och förblir helt fördold för allt mänskligt förnuft.

Men nu har Gud sänt sitt ord till oss. Hebreerbrevets författare skriver:

I forna tider talade Gud många gånger och på många sätt till fäderna genom profeterna, men nu i den sista tiden har han talat till oss genom sin Son (Hebr. 1:1f).

Och Jesus själv ber för sina apostlar:

Helga dem i sanningen: ditt ord är sanning. Så som du har sänt mig till världen, så har jag sänt dem till världen. Och jag helgar mig för dem, för att också de ska vara helgade i sanningen. Men jag ber inte bara för dem, utan också för dem som kommer att tro på mig genom deras ord (Joh. 17:17-20).

Guds ord genom profeterna, evangelisterna och apostlarna är som en skattkarta, som tydligt pekar ut var skatten finns. Men världen vill inte veta av den skattkartan. Oomvända människor anser den helt värdelös och felaktig. Därför kallar Bibeln budskapet om Kristus för "korsets dårskap":

Ordet om korset är en dårskap för dem som går förlorade, men för oss som blir frälsta är det en Guds kraft. Det står ju skrivet: Jag ska göra slut på de visas visdom och förkasta de förståndigas förstånd. Var är de visa? Var är de skriftlärd? Var är den här världens debattörer (1917: klyftiga män, Luther: världens visa)? Har inte Gud gjort den här världens visdom till dårskap? När världen inte genom sin visdom lärde känna Gud i hans vishet, beslöt Gud att genom den dårskap vi förkunnar frälsa dem som tror (1 Kor. 1:18-21).

Ordet om korset är evangeliet, det glada budskapet om vad Jesus Kristus har gjort för oss och för hela världen. Jesus själv sammanfattar detta budskap, denna skattkarta med orden:

Så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att var och en som tror på honom inte ska gå förlorad utan ha evigt liv (Joh. 3:16).

Detta evangelium är fördolt för våra ögon. Det är som skatten i åkern eller som den dyrbara pärlan inne i musslans skal. Vi kan inte se den, och vi kan inte finna den genom våra egna ansträngningar. Därför grät Jesus över Jerusalem:

När Jesus kom närmare och såg staden, grät han över den och sade: "Tänk om du i dag hade förstått, också du, vad som ger dig frid! Men nu är det dolt för dina ögon" (Luk. 19:42).

Gud har sänt sina profeter och apostlar med sitt Ord och genom Ordet också Sakramenten. Han försäkrar oss att där ordet är, där dopet, bikten och nattvarden är, där är den sanna, rätta skatten. Ty genom ordet och sakramenten uppenbarar Gud sin fördolda skatt för oss. Men hur skall vi då få tag i skatten? Även om man har en skattkarta måste man ju med hjälp av kartan ta sig fram till den rätta platsen och gräva där.

Är det inte då så att vi med hjälp av Guds ords skattkarta skall söka oss ditt där Kristus är för att så kunna komma in i Guds rike och få del av skatten?

Vi säger då för det tredje:

3. Kyrkan kommer till oss genom tron.

Låt oss titta lite närmare på predikotextens fortsättning:

En man finner den och gömmer den igen, och i sin glädje går han och säljer allt han äger och köper den åkern (v. 45).

Många samfund predikar om att Jesus har dött för hela världens synd. De talar om var skatten finns. Men sedan menar de, att det är människans sak att gräva fram skatten. Detta skall ske genom att människan överlåter sig åt Gud, lämnar sig åt Gud, fattar ett beslut om att bli en uppriktig kristen eller avgör sig för Gud. Man erkänner att evangelium helt och hållet är Guds verk, men sedan är det vår sak att ta det till oss. Man hänvisar gärna till Jesu ord här i liknelsen: mannen sålde allt han ägde. Så skall också vi avgöra oss helt och hållet för Gud.

Detta låter fromt och vackert, men strider mot Bibelns egen lära om hur Guds rike kommer till oss. Aposteln Paulus skriver i Romarbrevet:

Kristus är lagens fullbordan, till rättfärdighet för var och en som tror. Mose skriver om den rättfärdighet som kommer av lagen: Den människa som håller buden ska leva genom dem. Men rättfärdigheten som kommer av tron säger: Fråga inte i ditt hjärta: Vem ska stiga upp till himlen? – alltså för att hämta ner Kristus – eller: Vem ska stiga ner i avgrunden? – alltså för att hämta upp Kristus från de döda. Vad säger den då? Ordet är nära dig, i din mun och i ditt hjärta, alltså trons ord som vi predikar (Rom. 10:4-8).

Bibelns lära är, att Kristus kommer till oss genom evangelium. Det är inte vi som skall avgöra oss för Gud för att bli frälsta, utan det är Gud som kommer till oss och omvänder oss genom evangeliets predikan. När vi så har tagit emot frälsningen genom tron blir följden att vi också lämnar oss helt åt Gud, förkastar allt vårt eget, allt som skiljer oss från Gud. Men det är Gud som först kommer till oss genom evangelium. Att sälja allt vad vi äger och köpa den åkern är då detsamma som att för Kristi skull lämna allt vårt eget och endast hålla oss till Gud, att frukta och älska honom över allting, som första budet säger.

En annan tolkning av liknelsen.

Men vi kan också med rätta tolka Jesu liknelse på ett annat sätt som t.ex. professor Hugo Odeberg brukade göra. Mannen i liknelsen är då Gud och skatten är människans förlorade, dyrbara själ, som är nergrävd i syndens mörka jord. Men mannen (= Gud) säljer allt han äger, utblottar sig själv i Kristus och tar på sig alla våra synder. Genom sitt lidande och sin död köper han åkern. Han friköper vår och alla människors förtappade själar. Så glädjer han sig precis som fadern i liknelsen om den förlorade sonen. Där står det:

Men nu måste vi fira och glädja oss, för din bror var död men har fått liv igen, han var förlorad men är återfunnen.” (Luk. 15:32)

På samma sätt är Gud mannen som söker efter den kostbara pärlan. Den mycket dyrbara pärlan är människans själ, som gått förlorad genom syndafallet. Men genom Kristi utblottelse för vår skull blir själen återlöst och försonad. Skriften säger ju:

Han var till i Guds gestalt men räknade inte jämlikheten med Gud som segerbyte, utan utgav (utblottade) sig själv och tog en tjänares gestalt och blev människan lik. När han till det yttre hade blivit som en människa, ödmjukade han sig och blev lydig ända till döden – döden på korset (Fil. 2:6-8).

Luther skriver i förklaringen till andra trosartikeln:

Han har förlorat, köpt och vunnit mig, förtappade och fördömda människa, från alla synder, från döden och djävulens makt, inte med guld eller silver, utan med sitt heliga och dyra blod och med sitt oskyldiga lidande och sin död.

Och Johannes skriver om Lammet (Kristus):

Du har blivit slaktad, och med ditt blod har du friköpt människor åt Gud av alla stammar och språk och länder och folk (Upp. 5:9).

Och aposteln Paulus skriver:

Vet ni inte att er kropp är ett tempel för den helige Ande som bor i er och som ni har fått av Gud? Ni tillhör inte er själva, ni är köpta till ett högt pris (1 Kor. 6:20).

Så är det inte vi som skall komma till kyrkan med våra egna ansträngningar. Det är istället kyrkan som kommer till oss genom att Gud själv har friköpt oss och gjort allt för vår frälsning. Denna frälsning räcker han fram till oss här och nu genom *nådemedlen*. Istället för att vi skall leta oss fram till skatten och gräva upp den, kommer Gud själv med sin skatt och lägger den i vår hand och säger: Ta emot syndernas förlåtelse för intet, gratis!

Kristus har friköpt oss med sitt eget dyra blod. Han ger oss denna dyrbara skatt genom *dopet* till syndernas förlåtelse. Det är också Gud själv som öppnar våra hjärtan så att vi tror på evangelium. Vi kan aldrig skapa tron genom egen avgörelse. Det står om judarna i Berea att de rannsokade skrifterna varje dag för att se om det som Paulus predikade verkligen stämde med Bibeln. Och så står det:

Många av dem kom därigenom till tro (Apg. 17:12, äldre övers).

När affärskvinnan Lydia lyssnade till apostlarna var det inte hennes egen avgörelse som gjorde att hon kom till tro. Nej, det var enbart Guds verk i hennes hjärta genom evangelium. Det står ju:

Herren öppnade hennes hjärta så att hon tog till sig det som Paulus predikade (Apg. 16:14).

Kristus kommer också till oss här och nu i sin heliga *nattvard, altarets sakrament*. När instifelseorden upprepas på hans befallning: Tag och ät - detta är min kropp, detta är mitt blod - till syndernas förlåtelse, så verkar orden också det som Kristus säger. Brödet är hans sanna, verkliga kropp och vinet hans sanna, verkliga blod, fastän vårt förnuft inte kan fatta hur det går till. Och när vi tar emot dessa himmelska gåvor kommer Kristus till oss med syndernas förlåtelse. Det är som det himmelska mannat, som Gud gav sitt folk i öknen. Nu kommer Kristi kropp och blod till oss från den himmelske Kristus, som är och förblir sann människa och sann Gud. Samma kropp som hängde på korset och som uppstod på tredje dagen kommer här till oss i brödet, och det blod som utgjöts på korset kommer till oss i vinets gestalt. När vi tror detta, tror vad ordet säger om altarets sakrament, så verkar det syndernas förlåtelse och evigt liv, precis som det *predikade eller lästa ordet, dopet och avlösningen* i bikten.

Så vill Jesus med dagens evangelium också komma till oss i vår gudstjänst. Kristi kyrka är förvisso här och kännetecknen på detta är att vi har Guds Ord rent och klart mitt ibland oss och de av Kristus instiftade sakramenten.

Sammanfattning:

1. Kyrkan är osynlig.
2. Kyrkans kännetecken är Ordet och Sakramenten.
3. Kyrkan kommer till oss genom tron.

Amen.

Bön. O Herre Gud, käre himmelske Fader. Vi ber dig: Bevara oss så att vi inte i högmod och egenrättfärdighet vill vara oss själva nog eller söker att frälsa oss själva. Öppna våra ögon för den nåd som dagligen söker oss, så att vi inte far vilse och går miste om ditt rike. Ge oss, genom din Helige Ande, ny håg och vilja, så att vi inte frågar efter vad som är lätt eller svårt, utan stilla förtröstar på att vägen till livet är din Son, och att han har gett sitt liv till lösen för alla. Amen.

* * *

Dagens högmässa inleddes med katekesundervisning.

Psalmer: 237, 178, 174, 172, 31, 196, 190, 188 och 214.